

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:		Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an	160 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 L. i.
Pe jumătate de an	80 "		
Pe un pătrar de an	40 "		
La număr	3 Lei.		
Pentru străinătate pe un an	260 Lei.		

Mântuitorul în școala primară.*)

Una din noutățile pe cari ni le-a adus noul an școlar este și modificarea art. 61 din legea învățământului primar, în sensul că religia va fi predată obligatoriu în școala primară de către preotul cultului respectiv după un program întocmit de sfântul Sinod în înțelegere cu Ministrul Instrucțiunii, Cultelor și al Artelor.

Iată o realizare a uneia din dorințele spirituale cele mai vii ale clerului, iată începutul unor vremuri mai bune în societatea românească atât de săracă astăzi în valori morale; iată un câștig netăgăduit pentru Biserică și pentru Stat.

La noi în Banat lucrul acesta nu este nou, căci numai în timpul din urmă legătura dintre preot și școala primară s'a cam *slăbit* și aceasta nu din vina Bisericii, ci exclusiv din vina statului, care fără nici un fel de considerație a desființat școlile confesionale**) — *acele pepiniere de adevărați învățători* — inundând satele trăite într'o atmosferă de toată lauda, cu elemente străine de Biserică, ba chiar fără Dumnezeu educați în spiritul ideilor lui Voltaire, Descartes ori alți otrăvitori de suflete.

Cel ce scrie aceste rânduri, nu este decât un fiu adoptiv al Banatului dar după judecata oricărui om de bun simț, socotese că școala modernă, respective învățătorii moderni nici pe departe nu se apropie de cei crescuți în școlile confesionale de altădată pe cari statul, nefiind convins de eficacitatea lor, le-a înlocuit. Acum vine și repară în parte o greșală a trecutului. Și bine face.

*) Articolul cuprinde multe adevăruri, arătate cu demnă cutezanță, în imagini de apostolică râvnă și resemnare; deși se referă mai puțin la stările din Eparhia noastră, îl publicăm bucuros pentru actualitate și pentru valoarea ce prezintă pentru toți.

**) Intrucât pe toți învățătorii l-a statificat pe loc.

Am spus că pentru noi lucrul acesta nu este nou dar nu tot astfel este și pentru clerul din Vechiul Regat de exemplu, unde religia, s'așa socotită ca o dexteritate, era predată — dacă era predată — numai de învățător. Și acolo preoțimea avuse intrarea sa în școala primară, fără a face prin aceasta vreo inovație ci voind să lege firul unei tradiții seculare de strânsă legătură între Biserică și școală, rupt tot de măsurile pripite ale legiuitorilor politici.

Se știe că Biserică pe lângă menirea ei harică și liturgică a avut și are și pe aceia a unei imense forțe de culturalizare a masselor. Tinda ei a fost cea d'întâi clădire de școală primară cu preotul ca dascăl de învățatură și cu sfintele cărți de religiozitate și cu sfintele cărți de slujbă ca manuale didactice. Aci s'a picurat tot fondul de viață sufletească ce a curs prin veacuri în sufletul acestui neam și orice s'a produs, fie cultură, știință sănătoasă, artă sau poezie, prin Biserică s'a produs.

Din pridvorul aceia al Bisericii, așa sărac cum a fost el, a pornit dăra de lumină ce a călăuzit pașii poporului nostru.

A venit apoi școala — ca o fiică a Bisericii — și cu mâni mai sigure a aprins facla învățaturii, dar puterea de mângâiere, de moralitate și de înălțare sufletească a rămas tot strana și altarul, și vor rămâne în veac. Rolul școlii e încă un postulat, al bisericii este o vie realitate, căci pe când una își mărginește rolul la cei mici, biserica cuprinde tot sufletul. Și dacă sufletele rămân închise în fața atâtor idealuri ce i-le pune înainte școala, ele vibrează și încă foarte adânc când e atins interesul religios.

De aceia greaua operă de luminare a poporului nu o poate duce decât o colaborare între mână și fiică, între biserică și școală.

Lucrul acesta parcă l-au înțeles bine legiuitorii de dincoaci de Carpați și deaceia școlile

confesionale și-au avut rolul lor, rol dovedit prin rezultate ce s'au văzut și se văd, bine definit. În Vechiul Regat legătura aceasta a fost ruptă de către stat pe la mijlocul veacului XIX privind-se rolul bisericii prea vitreg pentru interesele statului, dar care ruptură n'a putut aduce decât pagubă, lucru ce se vede mai ales astăzi. Iată însă că statul nostru cheamă iarăși pe Mântuitorul în școala primară.

Cari sunt foloasele :

Prin predarea religiei de către însuși preotul slujitor care Va avea grija de creșterea religioasă morală a tineretului școlar, creștere care se va prelungi și în societate tot sub supravegherea aceluiaș preot, viața socială se va schimba cu mult în bine și parecă cu toți prevedem aurora unor vremuri mai bune la orizontul nădejzilor noastre.

Căci toată lumea este convinsă astăzi că numai întoarcerea deplină la Christos și la Evangelie ne poate scăpa din necazurile prezentului.

(Sfârșitul în Nrul viitor)

Pe pământul făgăduinței...

— Note de drum —

De ing. Petru Fotoc

În fața altarului vechiu sunt două *lumânări* de grosimea corpului omenesc și peste 2 m. înălțime, cari simbolizează veșnicia, că arzând, câte jumătate de ceas la sărbătorile musulmane, vor lumina 1000 ani. Podeala este acoperită cu covoare grele și de valoare artistică și așezate cu partea lungă spre Mecca. Pe o coloană se vede *semnul unei palme uriașe*, despre care se zice, că ar fi a cuceritorului Mohamed al II-lea. Acesta când a intrat calare în biserică, — unde se refugiaseră de spaima turcilor o sută mii de creștini, cari aici au fost masacrați, — și-a muiat mâna în sângele nevinovat și a aplicat-o pe coloană, că să demonstreze mulțimea cadavrelor, cu a căror preț a ajuns în posesia acestei case a Domnului. *Coloana plângătoare* e izvorul nesecat al lacrimelor păcătoșilor, cari numai atunci vor avea parte de fertare, când lacrimile vor curge siroae din coloană. La o fereastră se simte mereu un *curent de aer răcoritor*, este sufletul celor masacrați. Credința le-a croit aici monumentul din suflarea, care este însuși viața. Din *pietra strălucitoare*, va țîșni focul, care va preface în scrum, păcatele lumii. Despre un jgheab de marmoră se spune a fi *ieslea*, în care a fost culcat, după naștere Mesia.

În biserică se poate intra, — ca și în celelalte moschee — *numai desculț*, sau încălțînd papucii, pe cari li pune la dispoziția vizitatorului fără consideranță la mărimea lor, chiar și despărechiați, din zosterul bisericii, omul de serviciu. Intu'en colț, mai marii poporului în cele religioase, *meditează* în liniște mortală, — încolăciți pe rogojini — asupra învățăturilor profetului, într'altul băgăndrii șglobii, *fac lecții din Coran*, iar în jurul bisericii *dervijii* — un fel de călugări musulmani, se produc cu cântări și danțuri rituale, secondate de o muzică și arii infernale, atât de streine sufletului nostru, oțelît în credința străbună.

Mai sunt o sumedenie de moschee, distinse ca dimensiune și stil, înzestrate cu comori arhitectonice, dar ca trecător cu alt scop, am desprins numai pe aceia care a fost fala creștinismului și pe care a o va *reda proprietarilor adevărați*, era o datorie a atâtor conferințe, cheamate a asigura pacea eternă a lumii. Dar biserică și credința n'a fost luată sub scutul nimeniua la atâtea *geneve* ale zilelor noastre. Sermana patriarhie din Istambul și acu, — sub cărmăcii vremurilor moderne, — înfruntă mizerii. Suntem siabi noi *giaurii*.

În fața sfântului așezământ se întinde o grădină de circa 180 m., lungă, care se cheamă *At-Meidan* ceea ce înseamnă *piața de cai*, cum a și fost pe vremuri, aici a fost și Hipodromul, unde erau odinioară cursele și întrecerile de cai. Piața aceasta în cele trecute vremuri, a fost martora a atâtor manifestații ale veacurilor bizantine, ca artă, bogăție, petreceri, desfrâu, plăceri, cari cotropiseră sufletele. Dar tot aici se sărbătoreau și vitejii neamului, reînțorși victorioși din războaie. Și din unele și din altele a gustat Bizanțul. Și tot aici și Sultanul Abdul Hamid a măcelărit 20000 ianiceri, pentru simplă bănuială, că nu i'ar fi credincioși.

Ce At-Meidan se ridică și vorbește trecătorului, despre vremuri pierdute în uitare *Obeliscul* lui *Teodosiu*, o coloană patruunghiură de granit, de 30 m. înaltă și 2×2 metri groasă la bază. Este îngrădită cu un grilaj de fier. Pe care patru fețe, sunt dăltuite hieroglifile. S'a cioplit la porunca faraonului Tutmos, cu 16 veacuri a. Christum în fața Nilului, în cetatea Heliopolis. Cucerind împăratul Iulian, la anul 360 p. Christos pământul faraonilor, obeliscul l'a adus în capitala sa, dar murind, abea la anul 390 p. Christos îl ridică și-l așează pe locul de astăzi din ordinul împăratului Teodosiu I., vestitul arhitect Proclus. După inscripțiile de pe soclu, așezarea la loc, a durat 32 zile. Pe vremuri în vârful obeliscului era așezat un

glob de aramă, dar un cutremur l-a doborât, iară să i-se mai știe de urmă. Mai mică în vârstă este *Coloana serpentină*, așezată tot aici și îngrădită tot cu zăbreală de fer, originară din Delfi unde a fost așezată în fața templului, la anul 478 a. Christos și a fost tăvurită din armele luate dela Perși.

Avea chemarea a eterniza vitejia armatei lui Aristide. Este în forma împletiturii de șuvite, cari la sfârșit se terminau în capete de șarpe. Constantin cel mare a adus-o aici, pentru împodobirea orașului său. Astăzi abea mai este din ea un rest. Dintele vremurilor a retezit-o. Tradiția ne povestește, că ciontirea a făcut-o cu sabia Mohamed al II-lea, năpăstuindu-se, asupra ei călare, când a ajuns la Hipodrom.

În aceasta împrejurime, se află *fântâna* zidită de împăratul german Wilhelm, întru amintirea vizitei sale la Constantinopol. Este o minunată creație a arhitecturii moderne. Izvorul acesta vizează curățenia sufletului otoman, simbolizat prin apa, care după credința lor, este binefacerea cea mai mare, de care se împărtașește omul. Dar gestul neamțului n'a fost rodul a asemenea sentimente curate, ca suvițele de apă, cari țîșnesc aici, ci acopereau rostul adevărat al descălecării. *Drang nach Osten!* Un adevărat *Memento mori*, sunt spânzurătoarele, cari stau și acu în fața Ministerului de războiu, unde au fost esecutați ucigașii unui mare vizir, în anul 1913.

(Urmează)

Marea biserică și studențimea.

Montesquieu în celebra sa carte: „Cauzele grandoarei și decăderii Romanilor“ între multe scăderi, cari au pricinuit prăbușirea mărețului imperiu roman, enumăra și aceia pacoste, că la o vreme soldații romani cerură și primiseră dela kezarul Gratian permisiunea să omită din armătura lor zalele și coiful, fiind prea grele. Rezultatul a fost, că lăncile și săbiile dușmanilor îi loveau mortal mai ușor. Vai! soldații romani, cum ne spune marele gânditor în cartea sa, au început să se gândească mai mult la fugă decât la luptă.

Și soldații romani, cari pregăteau moartea Romei nu s'au mulțumit numai cu lepădarea de armătura grea, dar au crezut că nu mai este lipsă să-și ridice tabere bine întărite cum făcuseră strămoșii lor, și fără taberi întărite au căzut repede și ușor prada năvălirilor barbare.

Grandoarea sau decăderea noastră doarme în sufletul tineretului și mai ales în sufletul

acelui tineret, care azi își petrece viața tineră și frumoasă pe băncile universităților. Ei sunt cei mai aleși soldați ai neamului și ai bisericii noastre, dela armătura lor grea sau ușoară depinde întreg viitorul nostru. Dela asudoarea lor în studiu serios, dela străduința lor nobilă de a-și forma zi de zi un caracter tare și hotărât, dela convingerile lor ferme de bărbați cari nu ocolesc lupta dreaptă, dela munca lor neînfricată pentru binele neamului depinde înălțarea sau prăbușirea noastră. Școala de jos sau școala de sus întotdeauna creează ceva. Școala tot așa de bine poate pregăti slugi ca și stăpâni.

Școala o poți face cu gândul ca să-i guști întreg calvarul ca apoi să te arunci ca o slugă nepăsătoare în spinarea societății ca să te țină cum o putea. Și tot școala totașa de bine te poate face fără de stăpân pe tine ca să ai gândul împăratesc, că orice greutate ar impinge dracii iadului în calea ta, cu sânguința ta, cu munca ta, ai să-i învingi și tu ai să dai societății care te încunjoară, aceia ce nu are.

Deunăzi un neamț comedios a luat sub bisturiu viața și munca a o serie întreagă de miliardari și inventatori americani. I-a întrebat, i-a sucit, i-a învărtit în toate părțile ca la urma urmei să găsească la baza vieții lor cine știe ce împrejurări splendide, cine știe ce protectori puternici. Și oricât a căutat neamțul nu a găsit altăceva în dosul acestor oameni mari și independenți decât muncă, energie și firi de oameni slobozi. Exact acelaș lucru s'a petrecut și în viața lor ca și în viața noastră, a oamenilor de rând. De zeci de ori au fost învidiați, palmuiți, trântiți, ghionțiți, scuturați temeinic de nu li s'au clătit numai gulerile ci și inimile. Dar ei după fiecare ghiontitură și trănțele s'au sculat din nou și în stăruința lor de a ajunge ceva în viață, nu au cedat nici oamenilor îndrăciți nici dracilor veritabili.

Dorința noastră față de scumpul nostru tineret este aceasta: să fugă de slugărnicie ori cât ar fi îmbrăcate în frac și cilindru și să fie un neam de oameni mândri și muncitori, un neam de oameni cari prin munca și asudoarea lor să învingă și ale dracilor năpraznică durere. Tinerețea, prima condiție a învingerii o au, acea lumiuă și pâne sunt destule. Să cer numai trupuri vânjoase și suflete tari cari nu se sperie de nimic. Tinerii noștrii, fala noastră, nădejdea noastră nu este iertat să trăească din pomana nimănui, lor li dată posibilitatea să creeze tot, dacă vor. Aliata lor mai fidelă este marea biserică, care pentru toate rândurile de strămoși a însemnat bara de fer.

În biserica noastră se cântă pe 8 glasuri fundamentale credința, munca și suferința și mulți oameni când aud osanalele aduse acestor virtuți î-și iau pălăria și pleacă.

Ei nu-și dau seama că zeama plăcută a a filozofiei timpului poate crea fluturi fericiți, dar oameni fericiți nici odată. Nu este nici un timp în istorie, când trinitatea credinței, a muncii și a suferinței să nu fie adus roade de aur.

Preste fracurile, preste cilindrele, preste gesturile noastre mari preste gurile lărmuitoare există o putere mare, poruncitoare și nesfârșită care în toate cazurile dă cunună de lauri celor cu credința bărbătească celor încrezători în munca și suferința dreaptă. Dragi tineri este o viață grea, amară, plină de amărăciuni și lovituri viața la cari vă cheamă sfânta biserică a strămoșilor voștri, dar este o viață sănătoasă și rodnică, este o viață care se isprăvește cu învingerea pentru totdeauna. Biserica noastră a fost suprema inspiratoare a neamului nostru, care niciodată n'a creiat slugi ci oameni slobozi cu trupurile și sufletele. Credința în lumina bisericii înseamnă credința în isbânda idealurilor voastre. Biserica vă cheamă nu ca să vă lege ci ca să vă deslege și să facă din voi oameni întregi și cu trupul și cu sufletul. Azi avem cu zecile de mii Români de ai noștri cari au rupt-o cu biserica și cu tradiția de veacuri a neamului nostru și s'au băgat slugi cu sufletul la străini. Când ghemul neamului se desfiră și se încurcă, a voastră datorie este să vă faceți până la unul soldații neamului și ai bisericii.

Toți profetii spun că pe voi, tineretul de azi, vă așteaptă vremuri grele. Voi răspundeți cu eroul grec: dacă vremurile grele sunt înaintea noastră, și noi suntem înaintea lor.

Dr. Ștefan Cioroianu
protopop ort. rom.

Ce este un concordat cu Vaticanul?

de **Isaia Suru.**

O altă prerogativă ce decurge din suveranitatea temporală, îi este dreptul de legăție pasiv și activ. Aceasta înseamnă, că are dreptul de a trimite și a primi ambasadori, ori acest drept îl au numai Statele. Cât este de mare această concesie din partea Italiei⁷⁸⁾ se vede și din faptul că acestor trimiși pe lângă Sfântul scaun,

li-se garantează imunități diplomatice pe teritoriul italian, și injuriile față de ei se pedepsesc după legea italiană, apoi chiar trimișilor papei se garantează unele privilegii cât sunt în trecere pe teritoriul italian, lucru ce nu se întâmplă nici între State, (ca trimisul unui Stat să se bucure de privilegii pe teritoriul unui alt Stat,) asta ar fi cam în general conținutul primei părți din legea mai sus amintită: Această lege este însă un act juridic unilateral, o lege de Stat, o lege din dreptul public al Italiei, care cum a fost votat, tot așa poate fi abrogat ori când, depinde de un vot în plus sau în contra în camera italiană. Ea a avut menirea să înlocuiască suveranitatea temporală, să protejeze, onoarea, demnitatea etc. a papilor ca unele garanții de libertate și independență necesare șefului Bisericii catolice când este vorba de împlinirea misiunii sale spirituale. Motivele pentru care s'a încheiat au fost parte considerațiuni istorice, parte istorice, parte interese politice măcar aprobarea tacită a Europei, față de starea de fapt, aceleași motive pentru cari au fost și respectată această lege — deci nu sunt decât simple concesii cum e numit de unii „act grațios“⁷⁹⁾ din partea Italiei. Chiar și Vaticanul recunoaște acest lucru și insuficiența legii cu privire la pretențiile sale, prin glasul lui Pius IX⁸⁰⁾ care zice „concesiunea prin natura sa pretinde puterea celui ce concede, asupra aceluia căruia concesiunea este făcută și acesta, cel puțin cât privește lucrul îngăduit, este supus puterii aceluia“. Acest fapt a îndemnat pe papi începând cu Pius IX și sfârșind cu Pius XI, să protesteze contra acestei legi ca dovadă că ei nu o recunosc nici tacit măcar — cu toate că din unele privilegii s'au folosit — și nici nu o pot recunoaște fiindcă e insuficientă cât privește garanțiile necesare misiunii lor. Aceste proteste de altfel n'au fost decât o continuare a unei atitudini luată de Pius IX când deja cu ocuparea Romei a considerat acest fapt „un mare sacrilegiu și cea mai mare nedreptate“⁸¹⁾. Din toate acestea reiese că papii i s'a luat puterea temporală fapt ce a fost declarat chiar de raportorul și redactorii acestei legi — fiindcă toate prerogativele, particularitățile, situației sale speciale — sui generis — nu puteau înlocui condițiile esențiale ale unei suveranități, ca puterea de Stat, teritoriul, populație etc.⁸²⁾ și deci nu putea fi în baza acestor legi subiect de drept internațional, nu putea avea capacitatea

79) Pradier-Fodere o. c. p. cap. leg. garant.

80) după Devoghel o. c. p. 6.

81) Idem.

82) F. von Liszt Wölcherrecht după R. Cândea o. c. p. 10

78) Cu prilejul discuției dela cameră era aproape să se precizeze că atribuțiile trimișilor, să fie de natură curat spirituală. E. Melik o. c. p. 159.

juridica de a încheia tratate internaționale. Deci concordatele încheiate în acest timp nu pot fi considerate tratate internaționale.

2. Dela 1929.

După 1870 Vaticanul a căutat prin toate mijloacele morale ce i-au stat în putere să reziste Italiei, în speranța că doar, va primi o parte din statul papal de mai înainte. Întâiu de toate n'a recunoscut situația de fapt a Italiei — ca și de drept, considerând ocuparea Romei un furt; a protestat mereu contra situației create scaunului pontifical, prin această ocupare; papii s'au închis în Vatican, considerându-se prinsonieri în mâinile Italiei; au oprit pe catolicii din Italia să colaboreze cu noul guvern, cu noul stăpân prin acel faimos „non expedit“; au protestat ori de câte ori, vre-un alt șef de stat a făcut vre-o vizită regelui Italiei; s'a adresat ziaristilor catolici ca să țină mereu vie convingerea că Vaticanul se găsește într'o situație ce nu poate fi tolerată; chiar și la conferința de pace din 1919, s'a căutat să se intervină etc. dar n'au izbutit. Motivul invocat de papi era necesitatea teritoriului propriu — condiție sine qua non — pentru ca independența și libertatea deplină să fie asigurată, deoarece — zice ei, — o suveranitate spirituală deplină fără suveranitate temporală nu se poate. Apoi fiind el șeful Bisericii catolice, legislatorul suprem în materie de dogmă, morală, disciplină bisericească, etc. prin forța lucrurilor poate să se amestece în chestiunile interne ale Statelor ce au supuși catolici, prin urmare el nu poate fi supusul nici unui Stat, deoarece acesta, ar putea avea o influență asupra statelor ce au cetățeni catolici prin intermediul papei. Prin aceasta Vaticanul susține că este chiar de datoria Statelor ce au supuși catolici să intervină. Alt motiv este că statul pontifical este un domeniu inalienabil fiind de origină divină. Că o suveranitate temporală pentru exercițiul suveranității spirituale nu e deloc necesară, experiența dela 1870 până la 1929 ne încredințează pe deplin. Independența și libertatea lui n'a fost nici odată atât de mult garantată ca în situația pe care o are dela 1870, încât cuvintele generalului Cadorna, au fost profetice când a zis „independența Sfântului scaun va rămâne mai inviolabilă în mijlocul libertăților civile decât a fost vre-odată sub protecția intervențiilor străine“⁸³⁾. Într'adevăr când papa era șef de stat, era avizat nu de puține ori la intervenția și protecția statelor străine, cari de cele mai multe ori la transformau protecția ori intervenția în

stăpânire iar din papă făceau un supus⁸⁴⁾. Cât privește intervenția statelor străine într'o chestiune care aparține jurisdicției dreptului intern al Italiei, căci asta ar însemna să se calce regulile dreptului internațional precum tot o calcare a dreptului internațional ar fi dacă s'ar pune intervenția statelor, ori statul pontifical, ori suveranitatea temporală în „serviciul unor aspirații de caracter confesional“⁸⁵⁾. Dar însăși necesitatea unei suveranități temporale nu poate fi justificată. Dacă liberul exercițiu al suveranității temporale nu necesită și exercițiul suveranității spirituale, de ce exercițiul suveranității spirituale ar pretinde-o pe cea temporală? Este drept că se ajută, colaborează, dar sunt distincte, nu se confundă, ci fiecare are independență în domeniul ei propriu. Știind toate acestea Vaticanul, și văzând că nu mai e nici o speranță de a-și recăștiga ceva din statul pontifical de odinioară, după unele tratative au ajuns, în 11 Februarie 1929 la o înțelegere cu Quirinalul, încheind cu Italia concordatul din Lateran.

(Urmează)

Omul și goronul.

(Din „Foaia interesantă“ a. 1908)

de: Gheorghe Ciceau paroh.

Zise un om odată întru sine: Pentru ce să mai merg la biserică, au nu mă pot eu ruga și acasă ori în alt loc? Pentru ce să mai ascult eu învățăturile preotului, când și el nu e altă decât numai un om păcătos, — poate mai păcătos decât mine! Pentru ce să intru eu sub un acoperământ cu tot felul de oameni răi, cari numai din datină merg la biserică. Pentru ce să ascult eu învățăturile eșite din gura unui păcătos, ca preotul? Știu ceti. Carte de rugăciuni am. Duce-mă-voiu dară în țarina mea, în loc mai sfânt, și la goronul cutare î-mi voiu face altar. Și în toate Duminicile și sărbătorile mă voiu duce acolo să mă rog.

Precum a zis a și făcut. Duminica în loc să meargă la biserică cu ceilalți creștini, se ducea la goronul lui în țarină și acolo se ruga, iar când venea de acolo nu înceta a spune vecinilor și cunoscuților: Cât e el de desăvârșit! Cu cât se simte acum mai bine! Ce bine ar face și ei să facă așa. Să nu mai asculte la cuvintele eșite din gura păcătosului

83) În Baul mediu a fost sub protecția imperiului german, în timpul din urmă sub a Franței sau a Austriei.

85) Piedelievre o. c. p. 551.

preot. Locul unde se roagă el, cât e de curat, ș. a. ca să atragă și pe ceilalți creștini la sine. Și se aflau mulți cari priveau la el ca și la ceva prooroc, dar totuși nu prea aveau încredere în ce spunea el. Câți-va ziceau chiar că el merge de se înesină la „bată-l crucea“.

Într-o Duminecă caldă de vară, omul nostru, ca de alte dăți — cu cartea subsoară mergea la goronul său să se roage. Dar minunea minunelor! Când era de vre-o 30 de pași departe de goron, vede între goron și el un părâu cu apa ca cristalul. De unde să fie părâul acesta? Căci eu de atâtea ori am venit aicea să mă rog și până acum nu l-am văzut. Dar dacă numai ochii mă înșală? Cu aceasta se apropie de părâu să vadă că aievea e? Își înmoaie degetul în apă și simțindu-o tare rece și proaspătă, fiind și cam cald, se puse și bău. Bucuria lui, acuma nu mai avea margini și ajungând la goron, începu a lăuda pe Dumnezeu zicând: Bine ești cuvântat Doamne, cea ce ai trimis izvoare de apă robului tău. Știam eu că locul acesta e sfânt, mai sfânt decât învățăturile eșite din gura păcătosului preot, ș. a.

Isprăvindu-și rugăciunea se gândi să meargă, ca să vadă de unde izvoarește părâul?

Nu merse departe până ce i-l găsi. Dar mare-i fu întăritarea când văzu, că izvorul părâului era plin cu oase de mort și cu tot felul de animale moarte.

Atunci el privind la acestea cu greață zise: Vai mie netrebnicul! Cum putui bea apă din acest părâu? Deodată însă i-se păru că aude glas de sus zicând: „Omule! Întoarce-te și ascultă iarăș învățăturite preotului tău și nu cârti în contra așezemintelor lui Dumnezeu. Căci precum văzuși prin ce loc urât a trecut apa părâului și totuși e atât de bună și curată, tot așa sunt curate și cuvintele Domnului eșite prin gura preotului, chiar de ar fi el, ca om, păcătos și el!

După acestea omul nostru izbit de glasul ce nu știa de unde vine, căzu cu fața la pământ, făgăduind lui Dumnezeu, că să va întoarce pe calea dreaptă! În Dumineca viitoare s'a dus la biserică cu ceilalți creștini și nu a mai vorbit în contra așezămintelor dumnezeiești.

Satul etern.

De: Karl Pflieger

traducere în rom. V. B.

Dacă în tinerețe dascălul sau preotul nostru, ni-ar fi vorbit despre „satul etern“, clătinând din cap, nepricepător, m'ași fi uitat la el. În cel mai bun caz, ca cetitor vechi al poveștilor indiene, aș fi înțeles ceeace Indianul numește cauzele „veșnicului vânat“ oi creștinul „ceriu“.

Pe atunci sigur că n'ași fi putut visa că „satul etern“ face parte din lumea aceasta. Aveam altceva de lucrat, așa că nu puteam visa. Un copil are foarte mult de lucrat, deși cei mari nu vreau să recunoască aceasta. Primăvara făceam fluierită de coajă de salcă. E minunată ocupație aceea, de a bate jur împrejur nuiava de salcă cu mâneriul cuțitului până ce coaja nu se despoaie de pe lemnul neted și alburiu. Pe timpul secerișului să duci de mâncare și apă cosașilor, să mergi acasă în carul cu fân mirositor, sau în grămada de spice îngropat până în grumaz. Toamna a scutura nucile și a culege struguri. Iarna să pui curse meșteșugite în zăpadă vrăbiilor îndrăznețe; și multe alte lucruri interesante, pe cari ritmul maestos al anotimpului l'au fermecat îndeajuns cu toate că are an după an aceeași istorie. Însă nouă totdeauna ni-se pare ca ceva întâmplat pentru prima dată; ceriul, pământul oamenii și vitele fiind de o mândrețe nesfârșită. Într'adevăr eu am trăit în satul etern dar de abia după o viețuire de 15 ani într'un oraș mare am ajuns la cunoașterea acestora. Am toată considerația față de oraș, căci el este nelipsit omenirii. El este laboratorul preocupărilor spirituale, culturale și îndeosebi al faptelor istorice. Nu trebuie însă să privim satul în toate micimile lui. Orașele trăesc din hrana satelor nu numai trupește ci și sufletește și spiritualicește. Știm cu toții foarte bine cum de artificială, de nedreaptă, neomenească și nedumnezească poate fi viața și gândirea în orașele mari. Gândirea spirituală și morală e tocmai nefericirea culturii noastre de azi. Cultura noastră, e o cultură a orașelor mari cari și-au pierdut legătura cu Dumnezeu și natură. Tocmai pentru aceasta, pentru mântuire, au neapărată nevoie de aierul curat al satelor unde ziua e destinată lucrului iar noaptea odihnei, unde soarele și stelele se văd pe cer, unde în fiecare om trecător, întâlnim un suflet și unde nașterea și moartea sunt o întâmplare pe care clopotele o vestesc și căreia nimeni nu poate să-i stea în cale; unde pământul și legăturile dum-

nezești cu toată viața lor mare și deschisă sunt un secret al fiecărei zile. Acesta e satul etern pe care abea l'am descoperit, trăind în oraș. Din tumultul oamenilor de pe străzi, unde ești singuratic ca într-o pustie omenească, înconjurat de necazurile aducerii aminte, întrezerești eternitatea satului. S'a trezit în mine amintirea satului, ademenind din nou sufletul spre el și m'a chemat în nopțile fără de somn prin șuerătura trenurilor, cari pleacă. Și iată că sunt iarăși acolo de unde am plecat; și am fericita impresie de a fi acolo unde aparțin. E de mirare ce puține rădăcini sapă un om dela sat în viața marilor orașe.

Unii medici și notari de țară cred în timpul studiilor lor că odată obișnuiți cu viața marilor orașe capitale nu se vor împăca cu mediul acesta dar odată ajunși la țară se acomodează cu o ușurință care vine dela sine. Poate că aici se simte un preot mult mai bine ca D-V. Tocmai chemarea sa îl face ca să-și contopească sufletul cu acel al poporului, dacă acel suflet mai există și dacă nu e nimic în încă de materialismul marilor orașe. Biserica, preot, sat sunt una și aceleași. Nu se contopesc numai din punct de vedere al legii ci ele sunt legate cu fibre tainice, nevăzute și neînțelese. Cel puțin așa mi-se pare mie? Aceste icoane și gânduri nepretențioase nu sunt construite pe biurou din dragul față de subiectul „satul etern” ci singure în decursul anilor și-au făurit drum eșind din viața preotului dela țară. Ele au găsit adăpost într'un carnet de zi și ici coala într'un ziar din propria mea uitare.

Ș T I R I

Hirotonire. P. S. Sa a binevoit a hirotoni Joi — Sărbătoarea Nașterii Născătoarei de Dumnezeu întru diacon, iar Vineri întru presbiter, pe candidatul de proofie *Aurel Uroș*, pe seama parohiei *Dobrița* din tractul protopresbiteral al Panciovei.

Examenle de cvalificațiune poțească s'au ținut în 1, 2, 3, 5, Septemvrie a. c. sub prezidiul P. S. Episcop diecezan. S'au prezentat următorii 22 de candidați: *Nicolae Bojin, Iosif Bololoiu, Gheorghe Corneanu, Traian Coșeriu, Octavian Costescu, Septimiu Daș, Nicolae Drăgan, Adrian Groza, Gheorghe Ienciu, Ioan Jumanca, Alexandru Magda, Adam Mărian, Lăzar Mlădescu, Ioan Ogârlaci, Traian Olde, Cornel Pițigoi, Mircea Popovici, Gruiu Roșu, Gheorghe Simu, Ioan Spăriosu, Aurel Uroș, Petru Voicău.*

Toți candidații au fost declarați reușiți.

Pentru „Piatra Scrisă” de lângă comuna Armeniș au mai dăruit credincioșii: Maior Chiricuță din Turnu-Severin 20 Lei, funcț. Melania Beuca din Caransebeș 100 Lei, Lețitia și Ioan Gruiceanu din Armeniș 20 Lei, Familia înv. Ioan Șoma din Obreja 20 Lei, S. Irinia din Arad 20 Lei, Elena Sintay din Caransebeș 20 Lei, Marioara și Constantin Drugă din București 20 Lei, Ioan Clopoțel 20 Lei, Ing. M. Lecrame 20 Lei, Grațela Mircea 20 Lei, G. Zanie 22 Lei, Ana și Alexandrina Nediu din București 10 Lei, Hans Schostek din Berlin 10 Lei, O. S. VasIU 20 Lei, Elisabeta Eisenzopf 10 Lei, Adam 20 Lei, Minică Georgescu 10 Lei, Tudor Dividescu 5 Lei, total: 387 Lei, care sumă s'a predat destinației cu mulțumită.

Astra la Deva. Bătrâna și binemeritata societate culturală Astra își ține anul acesta adunarea sa generală în zilele de 2 și 3 Octomvrie a. c. în Deva.

Școala Normală Caransebeș. La „Școala Normală de Invățători” din Caransebeș se primesc în cl. III-a și a IV-a elevi absolvenți ai claselor II-a și III-a de gimnazii sau licee, dar numai cu aprobarea Ministerului Instrucțiunii, Cultelor, și Artelor.

Pentru admiterea în „Școala Normală”, acești elevi nu dau examen de admitere. Direcțiunea.

Comunicat. Se atrage atențiunea agricultorilor din județul Severin că la Camerele Agricole Turda, Sălaj, Odorhei, Târnava mică, Năsăud și Sibiu sunt de vânzare mai mulți sămănători cu 11 și 12 rânduri cu prețul de 8070 — 9450 Lei, asemeni, că la camerele agricole Bihor, Alba, Arad, Caraș, Cluj, Craiova, Deva, Muraș, sunt de vânzare trioare sortatoare (că cele date de camera noastră) cu prețuri dela 8700—13860. Aceste prețuri înseamnă reducere de 40% din cele originale. Plata se poate face și în 3 ani, după cum va aproba Ministerul Agriculturii. Cei ce doresc să-și procure astfel de mașini — să se adreseze camerelor respective, cari le vor da informații precise. Camera agricolă Logoj.

Cumpăr colecții întregi sau numeri singuratici din „*Albina*” (Viena), „*Luminătorul*” (Timișoara), „*Tribuna*” (Arad), „*Drapelul*” (Logoj) și „*Renașterea*” (Caransebeș), în scopul complectării colecțiilor mele defectuoase. Dr. Dimitrie Cioloca, profesor, Caransebeș.

Cărți de Religione

pentru școalele secundare

— aprobate de Sf. Sinod și Ministerul Instrucțiunii publice (Adresa Sf. Sinod din 16 Septemvrie 1930, Nr. 603) —

de Dr. P. Barbu și Pr. P. Bizerea

1. *Istoria sfânta a Testamentului Vechiu și Nou*, pentru clasa I. Lei 30.—
2. *Parabolele și Invățăturile Domnului nostru Isus Hristos*, pentru clasa II. „ 25.—
3. *Istoria Bisericii universale*, pentru clasa III. „ 30.—

se află la

Tipografia și Librăria Diecezană, Caransebeș.

FABRICA (ATELIER) DE LUMINI A EPARHIEI CARANSEBEȘULUI

In fabrica (atelier) de lumini, înființată de Consistoriul nostru eparhial, se află de vânzare lumini de ceară curată, în diferite mărimi și grosimi. Recomandăm credincioșilor noștri, ca să-și procure dela această fabrică luminele de ceară curată trebuincioase la diferitele acte religioase: cununii, prasnice, pomene, cazuri de moarte, părăstase, după cum se și cere aceasta de tradiția și

○ cultul bisericii noastre dreptmăritoare. ○

Luminele se pot procura direct sau dela și prin epitropiile parohiale la

„**Librăria Diecezană**“ **Caransebeș**
cu grosul și cu bucată.

Tipografia și Librăria Diecezană Caransebeș.

Este bogat înzestrată și bineasortată cu tot felul de cărți școlare, literare și științifice, requisite școlare și de birou. Execută tot soiul de lucrări tipografice în cel mai scurt timp pe lângă prețuri convenabile. Are un mare depozit de hârtie.

Legătorie proprie.